

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/75/2013
Identifikačné číslo spisu:	7612202540
Dátum vydania rozhodnutia:	13.11.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7612202540.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Tessile ditta, a.s., so sídlom v Prahe, Vě studeném 117/5a, IČO: 278 22 117, Česká republika, zastúpeného advokátskou kanceláriou ACCEPTUM, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Vrútocká 12, proti žalovanému T. R., bytom v G., o zaplatenie 37,37 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 11 Ro 27/2012, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves z 14. mája 2012, sp. zn. 11 Ro 27/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves z 14. mája 2012, sp. zn. 11 Ro 27/2012 a vec vracia Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „okresný súd“) platobným rozkazom vydaným sudcom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 37,37 € s 8,25 % úrokom z omeškania ročne od 24. októbra 2009 do zaplatenia a nahradiť trovy konania v sume 64,52 € právnomu zástupcovi žalobcu, všetko do 15 dní od doručenia platobného rozkazu.

Na odvolanie žalovaného proti výroku o trovách konania okresný súd uznesením z 14. mája 2012, sp. zn. 11 Ro 27/2012 platobný rozkaz v časti týkajúcej sa trov konania zmenil tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia súd prvého stupňa o trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p. so zreteľom na dôvod hodný osobitného zreteľa; prihliadol pritom na osobné, majetkové a sociálne pomery na strane žalovaného.

Proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves z 14. mája 2012, sp. zn. 11 Ro 27/2012 podal žalobca dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd toto uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že postupom okresného súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V súvislosti s uvedenou vadou vyslovil presvedčenie (názor), že rozhodnutie o náhrade trov konania spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 242 ods.2 písm. c/ O.s.p.).

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania oprávnený na tento procesný úkon, ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa treba zrušiť.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania. Vzhľadom na povahu rozhodnutia odvolacieho súdu, treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho, posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu.

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnuemu dvoru Európskych spoločenských (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, kde dovolanie nie je prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolačný súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na navrhovateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa.

Dovolateľ argumentáciu o existencii procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vadu tejto povahy videl v tom, že súd prvého stupňa (v danom prípade zároveň odvolací súd) mu ako účastníkovi konania nedoručil bezodkladne odvolanie a nedal mu možnosť vyjadriť sa k predmetu konania. Podľa jeho názoru takýmto postupom súdu bol priamo ovplyvnený v

jeho neprospech zistený stav veci, ktorý tvorí základ pre súdne rozhodnutie.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uverejnenej pod č. 460/1992 Zb. (ďalej len „ústava“) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého slovenský preklad bol vyhlásený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb. (ďalej len „dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je predovšetkým umožniť každému reálny prístup k súdu a teda splniť aj tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu, čo znamená umožniť účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Právo na súdnu ochranu okrem ústavy (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. (čl. 36 ods. 1), a dohovoru (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Občiansky súdny poriadok, ako je to výslovne uvedené v jeho § 1, upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Prvoradou povinnosťou súdu je zabezpečiť svojou činnosťou výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu. Súdny proces musí byť jednou zo záruk zákonnosti, v rámci ktorej musí byť zabezpečená právna istota pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivej ochrany subjektívnych práv účastníkov konania v zmysle čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru.

Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d). Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Podľa § 209a O.s.p. ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete, doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že po podaní odvolania, ak má odvolanie všetky náležitosti, je podané včas a k tomu oprávnenou osobou, je povinnosťou súdu prvého stupňa bezodkladne odvolanie doručiť ostatným účastníkom a tak im umožniť oboznámiť sa s obsahom riadneho opravného prostriedku a využiť (realizovať) právo vyjadriť sa k tomuto prostriedku - uviesť pre účely opravného konania vlastnú argumentáciu. Pokiaľ súd prvého stupňa opomenie povinnosť doručiť odvolanie ostatným účastníkom, odvolací súd je povinný tento nedostatok napraviť, t.j. sám takéto doručovanie vykonať. Ak odvolací súd prejedná odvolanie a rozhodne o ňom bez toho, aby bolo odvolanie doručené protistrane v konaní, porušuje tým právo dotknutého účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (porovnaj napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. augusta 2008 sp. zn. III. ÚS 199/08).

Ako z obsahu spisu vyplýva v prejednávanej veci platobný rozkaz č. k. 11 Ro 27/2012-10 z 16. februára 2012 vydala JUDr. Júlia Weiserová, sudkyňa Okresného súdu Spišská Nová Ves. Proti výroku platobného rozkazu o trovách konania podal žalovaný odvolanie. O odvolaní, ktoré v danom prípade nemá devolutívny účinok (príslušnosť rozhodnúť o odvolaní funkčne vyšším súdom), keď súd prvého

stupňa rozhodujúci o odvolaní proti výroku o trovách konania obsiahnutom v platobnom rozkaze, ktorý súd vydal, je súčasne odvolacím súdom (§ 174 ods.2 druhá veta O.s.p.) správne rozhodoval súd prvého stupňa. Súd prvého stupňa ale rovnopis odvolania žalobcovi, resp. jeho právnomu zástupcovi nedoručoval; po preskúmaní náležitosti odvolania pristúpil k rozhodovaniu - vydal dovolaním napadnuté uznesenie. Postupom súdu, ktorý nerešpektoval citovanú zákonnú úpravu, pokiaľ ide o doručenie odvolania (povinnosť uloženú súdu prvého stupňa a odvolaciemu súdu v § 209a ods. 1 a § 211 ods. 1 O.s.p.), došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Nedoručenie odvolania žalovaného (č. l. 11 spisu) žalobcovi vytvorilo stav zjavnej (markantnej) nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces; nedoručenie odvolania (nerešpektovanie zákona na úkor procesných práv žalobcu) predstavuje bez akýchkoľvek pochybností odňatie možnosti povinným pred súdom konať; preskúmané konanie je tak zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Výskyt niektoej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na zistenie procesnej vady konania uvedenej v § 237 O.s.p. dovolací súd uznesením zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 O.s.p.). So zreteľom na zrušenie tohto uznesenia (z procesného dôvodu), nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti námietok dovolateľov, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.